

Euskal

Antzerkia

A. LABAYEN

OSTEGUN GIZENA

EKITALDI BATEAN

EUSKALTZALEAK
ARGITARAZIA

1930
II

STV

25557

H. 56196
F. 56935

ATV
25557

- EUSKAL -
ANTZERKIA

OSTEGUN
GIZENA

NESKA-MUTILENTZAT
ANTZERKI-ALAIA
EKITALDI BATEAN

EUSKALTZALEAK ARGITARAZIA

1930

II

AMTZERKIA
EUBKA

OSTEOLIN
GISENA

BRANSTH...
STAN...
ST... 101...

STAN... 101...

1000

ITZAUREA

Antzerki-alai bat eskatu zidaten, ezez, xaloa, nexka-mutilen giñokoa.

Bide ta bidexka askotatik jo diteke elburu ori irixteafen. Neri bañenak agindu-ta, nexka-mutilak egokien ta zuzenen, eskolan arki ditezkelat iruditu zait. Ta eskolan bertan, egunik pozkariena, alaiena, noski, eskola-jardunik gabekoa: au da, osteguna. Ostegun guzien artean, beñiz, aundiena zein dan ez dakin aurik ¿ba ote da?

Ona emen, bada, nere aukeraren zergatia ta izena: “OSTEGUN GIZENA”.

Antzerkitxo onen izkera ta zuta-zeñara umeen adimenaren neñiko egiñak izan dira naiz eta oñetarako, saritan, erderakada ta umekeri zenbaitzuek erabili bear izan ba-ditut ere.

Umeen par-eragiñe bizkoñenak itzen joku ta izkirimiriak omen dira. Au Freud'ek esana da ta izana ere onela dala derizkiot. Ta lagun urkoaren utsegite ta markukeriak — norberak ditugu gereak — umeengan sortzen omen ditu pozkario ta par-zantzo erosoenik.

Oñegatik, ez beza iñork gaizki artu, ez ba zaie gordetzen, antzerkitxo onetan agertzen diran maisu-maistrari, bestela zor zaien ta dagokien itzal ta begirunea.

“OSTEGUN GIZENA” ez du irakaslaria izan nai, alai ta iñitsua baño. Ez aztu aurik berak sasi maisu-maistra egiñik azaldu bear dutela.

Aolku zaña da: «misce stultiam consiliis brevem». Esanak esan naikoa ote dan nago.

Lan txikafari itzauñe labuñra.

Egilea'k

IRUDIGILEAK

Maisua *Giza-seme luze ta meafa*

Maistra andre *Gizen ta guria*

Martin Gaizto *Eskola-mutila*

Joxe Biufi   »   »

Potxolo   »   »

Mirentxu   »   *neskatxo*

Guadalupe   »   »

Terexa Txiki *Eskolako neska txikiena*

Aguazila

Neska-Mutilak

6

EKITALDI BAKAÑA

Ikastetxe edo eskola bat bañendik ikusia. Oi diran mai, alki, irudi ta tresnak. Leio bat ta ate bat kalera bañenoialean. Edozein aldetan, eskubitan ala ezkeñetan beste ate bat Maisuaren bizi-lekura daramana.

LENENGO AGEÑALDIA

Maisua ta Maistra

Maistra ¿Gaur, umeai nola agindu diezu eskolara etortzeko?...

Maisua ¿Nola? ¿Nola?... ¡Kasketak emanda!

Maistra Ostegun gizona izan ta...

Maisua Oñegatik bada; osteguna gizona, dalako ta ni mea naizelako.

Maistra Beste urtetan ostegun gizen egunez ez genuen eskolarik zabaltzen.

Maisua Gizona dalako, osteguna, zabaldu bear degu bada.

Maistra Ikusiko dezu nola gaur eskola utsik geldituko dan.

Maisua ¿Ni ez al naiz ifork?

Maistra Zu, bakañik, zera... «zero»; utsa. ¡Ez! Bateko mea. Ta batari ezkeñaldian utsa jafi-ta ba-dakizu zer gertatzen zaion. Eskola ikaslerik gabe... ¡utsa!

Maisua Ta gauñ eskolara ez datorenari... zigofa.

Maistra ¡Okefagol Gutxiago etofiko dira.

Maisua ¿Zer bada?

Maistra ¡Beraz! Zuk zigofa eskeñi ta etxean, beñiz, txistora emango die...
¡Ostegun gizona baita!

Maisua ¡Ori da! Atera zaite umeen alde.

Maistra Ez; ni txistoraren alde atera naiz.

Maisua Atzo agindu nien mutil guztiai, gaur eskola izango zala... ¡ta izango da!

Maistra Nik nere neskatoai ez etortzeko agindu nien, ta ez dira etofiko.
¡Ostegun gizona! gero, bostetan, «tian» etxean izeba. ¡Ez, ez! Izeba ren etxean «tia» artu bear degu.

Maisua «Tia» ta izeba... alkañen antzekoak.

- Maistra* Ez bada; alkatearen andrea ere gurekin izango degu. Oso lagun-arte ona, ta txokolate ohea.
- Maisua* ¡Bejuandizula! Emen gelditzen naiz nere mutilen zai.
- Maistra* Alpefik. Etxe askotatik ez zizkitzuten bidaliko.
- Maisua* Gurasoak bidaliko zituzten. Orain, zeintzuek «pipefa» egingo duten, gutxi-gora-bera ba-dakit: Martin Gaizto, Joxe Biufi ta... olako batzuek.
- Maistra* Martin ta Joxe oriek beñere etofiko ez ba'lira obe. (*Au esan orduko biak atetik, zeletan bezela, agertuko dute burua*). ¡A zer nolako bi pizti!
- Maisua* Pizti oiek ez gañerako guztiak etofiko dira zintzo asko. Usokumeak bezela.
- Maistra* ¡Bai zera! Gaur umeak goiko plazan geldituko zaizkitzu. ¿Ez al dakizu zezenak ta mozofoak ta soñu, dantza ta ez dakit zenbat jai antolatu dituztela? ¿Ostegun gizona dala?
- Maisua* Eskola-ondoren ere jaiak ikusteko beta gelditzen da. Ta gaur «pipefa» eginten duanari...
- Maistra* (*Dijoalarik*). Pipefik gabe txistora motela dala...
- Maisua* (*Dañakiola*). Bizituko ditut nik zigofaz... (*Bijoaz*).

BIGAÑEN AGERALDIA

Martin Gaizto ta Joxe Biufi

- Martin* (*Sartuaz*). Joan dituk.
- Joxe* ¿Bafura sartu al dira?
- Martin* Zigafoa piztutzeroa joan dek.
- Joxe* Zigafoa ez; zigofaren bila joan dek.
- Martin* ¿Ta zer dek zigofa?
- Joxe* ¿Zigofa? ¡Makila, motel!
- Martin* Gu ez gaxok joko. Eskolara zintzo etofi gaituk beintzat, ta «zezenetara» ibiltzeko adafak ekafi dizkiat. (*Mantal azpitik adafak atera bitza*).
- Joxe* Bai bañan... gaur mutilenzat eskolik ez zegola esaten ibili gerala jakiten duanean maixuak... ta neskai beñiz berak eskola badutela ta etortzeko esaten ibili gerala jakiten duanean... Biak maisuak eta maistrak ori jakiten dutenean...
- Martin* Orduan zigor bat gutxi izango dek... Ez ditek jakingo.
- Joxe* I ibili intzan, ¿e?... Nexkai ta mutilai... Nik ez nian nai izan.

- Martin** ¡Ez jauna! Ik ere Potxolo'ri esan ioken.
- Joxe** Ura, ura... banekitxian etofiko zala-ta.
- Martin** Ez dek etofi bada.
- Joxe** Nexkak ere ez zetozek.
- Martin** Aiek bai etofiko ditukela: arkumeak bezela. Nexkak ez zekitek pipefik egiten. Ikaratiagoak dituk.
- Joxe** Naiago ditek eskolara etofi, bai, bestela etxean amak platerak garbitu-arazten zizkiotek eta.
- Martin** Nere etxean ez; zakurak mingaÑakin garbitzen dizkik.
- Joxe** Aizak... Inor besterik ez zeto fek.
- Martin** Ori bear diagu ba da. ¡Aufa, ia! Ola maisuak beriala bidaliko gatxok. Artu itzak adafak. I zezena intzala.
- Joxe** ¿Belta ala goña?
- Martin** ¡Itxoin! (*Ateruntz begiraturik*). Beidok zein zeto feken.
- Joxe** ¡Potxolo!
- Martin** Ez dek sartuko bada. (*Karaxika*). ¡Txeletero! ¡Txeletero! (*Jose'k ere oju egiten du*).

(*Potxolo'k, bildurtuta atean agertu ordudo itzul egiten du. Maisua deadañak entzunik ateratzen da*).

IRUGAÑEN AGERALDIA

Lengoak ta Maisua

- Maisua** ¿Zer dira deadañ olek? ¿Zuek al ziñaten? ¿Nun dira besteak? (*Bi mutikoak, laisterka, bere alkietan eseri ta izututa itzik esan gabe gelditzen dira*). ¿Zeñek atera ditu deadañ oriek? Zu, Martin.
- Martin** Ez jauna ez; ez ditut adafak atera.
- Maisua** ¿Ez dituzutela atera deadañak? Nere belañiak zulatzerano.
- Joxe** (*Martin'i*). ¡Ixilik agol Lengo kafatxiengatik esaten ari dek-eta.
- Maisua** ¿Beste guztiak nun dira? ¿Ez al dakite gaur eskolara etofi bear dala? Ez badatoz aguro aguaziña bialduko diet bila. (*Ixitunea*). Zuek etofi izateak aritzen nau.
- Martin** Nai ba du joango gera.
- Maisua** Joan ¿e? Emen geldi. Ta lezioa ez badakizute...
- Joxe** Ondo ikasia degu.
- Maisua** Ea, Martin. ¿Munduak zenbat zati ditu?

- Martin* Munduak... munduak...
- Maisua* Bai, lurbira edo munduak.
- Martin* Bi: mundu au ta beste mundua.
- Maisua* ¡Astakilo ez bestena! I beintzat beste munduan ez aiz inpernutik uruti izango. Gaur Jeograpi'ko lezioa ondo ikasi arte ez zerate eskol onetatik irtengo. Zu, Joxe: ¿Zenbat dira?
- Joxe* Bi: itxasoa ta legoía.
- Maisua* Zuek bai zeratela bi nun bizi zeraten ez dakizutenak.
- Martin* Bai jauna bai: ostegun gizenean.
- Maisua* ¡Ederkil Ori ez zaizute aztutzen; ba, gaurko egunak ez dizute gaitzik egingo. Biok ementxe. Aguazila'ri esatera noa kalean bilatzen dituan mutil guztiak eskolara bialtzeko. Ta bitartean ez badituzute ondo ikasten, zenbat zati dituan munduak; zenbat bizilagun, eñen izenak ta gañerakoak... Ba zaudezteke pixka baterako. (*Bijoa*).

LAUGAÑEN AGERALDIA

Martin ta Joxe

- Martin* Orain ikas zak Jeografia oñenbeste izenekin. (*Gogo txarretik liburuari begiratuaz*).
- Jose* Ara: munduko zatiak emen zeudek. Asia...
- Martin* Ez asi emen, motel; biar ikasiko dizkiagu.
- Joxe* Beidok... Asia'n zeudek: Afagnistan, Belukistan, Turkestan...
- Martin* Ori jañi duanak apustu egingo diat ez zekikela nun dagon Satuñaran. Gaur jostatu gaitezen. Ona adañak. (*Mantal azpitik ateriaz*).
- Joxe* Ni zezen beltza niñuala.
- Martin* Bai, bai. (*Mantala bi eskuetan artu-ta «zezena» toriatuko du abesturik*).

Zezena dator arkupetatik

txispa dariola adafetatik

etc., etc.

Maisua dator bere etxetik

Zigofa konkorduna arturik...

BOSTGAËN AGEËALDIA

Lengoak ta Potxolo

Potxolo ¿Zezenetara al zabilzate?

Martin (*Jokua geldituaz*). ¡Ez! ¿Zertara etoñi aiz i eskolara?

Potxolo ¿Zuek zertara etoñi zerate ba?

Joxe Joan adi; obe dek. Ez dek beste iñor etoñi.

Potxolo Zuek joaten ba zerate joango nauk.

Martin Ik artu egingo dek ¿e? (*Ukabiñaz zematuaz*).

Potxolo Atera adi nai deken lekura.

Joxe Ez asi Uzkudun'en antzera. Goazen beñiz zezenetara. (*Martin'i adararak emanaz*). I zezen. Ta i zaldi, Potxolo.

Potxolo Ni beti zaldi ez ¿e?

Joxe Ez, txandaka. (*Potxolo gañean jartzen zaio*). ¡Añe!

Martin Jañi ¿e? ¡Ta-ra-ri-ti-ra-ti-ra-ria raaa! (*Auaz otsa egiñaz*). Zezena ba-ziak... (*Biai erasotzen die luñera botiaz*).

Joxe ¡Ai! ¡ai!

Potxolo ¡Astoa! (*Zutituaz*).

Martin Ez, i zaldia aiz.

Potxolo Ez, au. (*Martin'engatik*).

Martin Ni zezena nauk.

Joxe Beñiz ¿e? Bañon luñera ez botatzea.

Potxolo Ez, ez nabiltxok. Maisua etortzen ba dek...

Martin Potxolo ire eguna izango dek gaur, e? Ostegun gizona.

Joxe ¿Etxean txistoña egitan emango ziaten eskolarako?

Potxolo Bai, txistoña ta dirua.

Martin Emaiguk koska bana.

Potxolo (*Sabela ikutuaz*). Emen bañuan zegok.

Joxe ¿Zenbat diru dek?

Potxolo (*Zakelean txanpon-otsa aterioz*). Ara. (*Erakutziaz*).

Martin (*Besoan jo-ta txanponak luñera botatzen dizkio*). ¡Añanpalol!

Potxolo I sei zakuñaundi dituk ¿e?... (*Dirua jasotzeko makurtzen da*).

Joxe Maisua zetoñek, maisua... (*Irurok aguro alkitan eseritzen dira*).

SEIGAÑEN AGEÑALDIA

Lengoak ta Maisua

- Maisua* (*Sartuaz*). ¿Zer da emengo iskanbila?...
Potxolo Ez jauna, ez; nere txanpon-bila.
Maisua ¿Iru bakarik ta istilu ori?... ¿Nun dira besteak? Zu: (*Potxolo'ri besotik eldurik*). ¿Nola etofi zera ain berandu?
Potxolo Eskolik ez dagola zabaldu dute.
Maisua (*AsaÑe*). ¿ZeÑek zabaldu du ori? ¿ZeÑek agintzen du emen? (*Martina Joxe'k kifuka ta ukabila erakutsiaz ez esateko adierazten diote*).
Potxolo Ez dakit.
Maisua ¿Zuri eskolara ez zala etofi bear zeÑek esan dizu? (*Gogoñartuaz*)
Potxolo Neri... Martiñ'ek.
Maisua (*Irakiten*). ¿E? ¡Gizona! ¡Zuk... (*Joxe'rengana urbilduz*).
Joxe (*Ikaraz*). Ez jauna, ez. Onek... (*Martiñ'erengatik*). Martiñ'ek.
Martin ¡Nik ez, nik ez!
Maisua ¿ZeÑek ba?...
Martin Andre maistrak esan zigun.
Maisua Maistrak ez zizuten olakorik esango.
Martin }
Joxe } Bai jauna, bai...
Maisua Ori esan ba zuen ere, emen nere esana egin bear da ta ez beste iñorena. Zoazte irurok kale guzietara: goiko plazara, elizauñera, zumar-dira... ta aitzekirik gabe mutil guztiak eskolara etofi ditezela.
Martin ¿Nexkak ez?
Maisua Nexkak egin dezatela nai dutena.
Joxe (*Albora*). Nexkak ere etofiko dituk ba.
Maisua ¡Eal Zoazte aguro esandako lekuetara. ¡Koiñ!
Martin Bai, jauna bai. (*Iru mutiñak koiñka abitzen dira*).
Maisua Bañan ordu laurden bat baño lenago guztiok emen.
Potxolo ¿Ta barea altxatzen ba zaigu?
Maisua ¡Utikan! ¡Zer bare ta bareondo! (*Irurak bijoaz*).

ZAZPIGAREN AGERALDIA

Maisua ta Maistra

- Maistra** (*Apain jantzita*). Maisu jauna: mutilak etofi ez ze? (*Maisuak erantzun gabe bestaldera begiratuko du*). Lenago esan dizut: gauf ez zirala etofiko; jezta bat erel
- Maisua** (*Bat-batean burua itzullaz*). jru etofi dira bai! Ta beste guztiak...
- Maistra** jEz ola jafi, gizona; ez, ez, gizonal Ostegun gizona dala esan nai det. Urte guztiko ostegunetan jai izaten da, zta ostegun gizen egunez eskola? Ez da oiturik. Lenoxego mutilak ez dirala etofiko esan dizut.
- Maisua** (*Oso ben ta kopeta ilunaz*). Aski dezu. Ez det geiago ezer jakin nai. Gaitzerdi...
- Maistra** zGaitzerdi?
- Maisua** (*Ots aundiaz*). Gaitzerdi da mutilak ez dirala etofiko neri esatea. jBañan (*Sutsu ta asafe*) mutilai berai zuk adieraztea gaur ez dala eskolara etofi bear, ez dizut barkatzen! jOfek ez du izenik!...
- Maistra** Bai, ofek izena badu: gezuia.
- Maisua** (*Jaraituaz*). Ori egia da. Esaidazu; zzeñek agintzen du mutilekin, zuk ala nik?...
- Maistra** Nik ez; zuk ta... ostegun gizenak. Paketu zaitea. Nere aldetik, aitortu bear dizut ifiolaz ere, zure mutilai ez dietela, ez aitatu, ez agindu, ez esan, ez an, ez emen, ez orain, ez lenago, ez gaur ez atzo... ezertxore.
- Maisua** jlxol Ori mingaña...
- Maistra** zMingaña? Ondo garbia daukat. (*Erakutsiaz*). Baraurik nago atzo ezkerotik. Esne pixka bat besterik ez det artu. Bañan gero, izebanean... tia, txokolatea, goxo ta txistofa.
- Maisua** Ez det ezer jan nai. Eskola ondoren ere beta gelditzen da nai aña meriendatzeko.
- Maistra** Bai bañan, ez zera nola nai jantzita joango alkatearen andrearengana-ta.
- Maisua** Gu nolana ta andreak... aundinai.
- Maistra** Bai, «sonbrerua» jaztera noa ta geldi-geldi izebanera.
- Maisua** Ni geldiago.
- Maistra** Neskatxoai esan diet gaur bazkalondoan ez zala eskola-jardunik izango. Zuk beste ofenbeste egin zenezakean. Lasa-lasa.
- Maisua** Zu lasa ta ni estu. Bakoitzak berea. (*Bljoaz*).

ZORTZIGAREN AGERALDIA

Mirentxu, Guadalupe, Terexa-txiki ta beste nexka batzuk

- Miren** (*Guztiak batean ta ta koñika sartzen dira zefiek lenago Maistra'ren alxia ikutu*). ¡Nik aufena! (*Alxia edo olako zerbait ikutuaz*).
- Lupe** ¡Nik ere bail (*Onak ere ikutzen du ta ondoren beste guztlak alkañen leian, itxiñu goñia ateriaz*).
- Guztiak** ¡Ikutu, ikutu, ikutu, ikutu!...
- Batek** Terexa-txiki azken.
- Terexa** Ez andrea: Lupita'k bultza egin zidan.
- Lupe** ¡No señora! Ik baño askozaz lenago ikutu diñat.
- Miren** Ez eritarik egin. Eskolara etofi gaitun; ¡au poxa! Jostatzeko toki ohea den ta ez goiko plaza, mutil gaiztoz betea.
- Guztiak** ¡Bai, bail
- Lupe** Oregatik amatxok ez zidan etxetik ateratzen uzten eskolarik ez dago-nean.
- Batek** Neri ere ez. Etxeko lanak, soñekoak garbitu ta josi ta oia, ¿zer uste den? egiten dizkiñat.
- Beste batek** Neri ba, ez ziñan etxetik ateratzen uzten iñudeakin ez ba da ta... lotsatzen naun...
- Guztiak** ¡Iñudeal ¡Iñudeal
- Terexa** Ez gaitun ume zirtzilak besoetan eramatekoak. ¡Alajana! Aurten bizikletan ibiltzen ikasi bear diñat-eta.
- Lupe** Nere amatxo'k zion bizikleta mutilentzako dala.
- Terexa** Ba, nere aizpa ibiltzen den, ta bai joan ere oso ufuti, ufutira, erori gabe.
- Miren** Goazeman jostatzera. Dendetara...
- Batek** Ez, ez; politaogoa da «txingoka».
- Guztiak** Ez, ez...
- Terexa** Goazeman «jala kinkilin alal»
- Guztiak** ¡Bai, bai, goazen! (*Eskuz-esku eidurik abestutzen dute*).

Ala kinkilin ala
Ala samur dala
Terexa txikia
Bira bestaldera.

Ostegun gizen dala
Ostiral mea dala
Larunbat erdi-loria
Igande iñauteria...
Etc., etc.

BEATZIGAREN AGERALDIA

Lengoak ta Maisua

Maisua (Arituta). ¡Nexkak!... ¡Utsa! Nexkak nai ez ta mutilak etofi ez.

Guztiak Afatsaldeon, maisu jauna.

Maisua ¡Afatsalde txar! ¿Nun dira mutilak?

Batek Goiko plazan.

Maisua ¿Zer egiten dute eskolara etofi gabe?

Terexa An ari dira zagi-dantzan.

Maisua ¿Zagi-dantzan?... Beingoan zagia lertuko balitzaie...

Batzuek ¡Bai, bai! Jo ta jo ari dira makilaz.

Terexa Mutilak jostatzen-ta ¿guri ere utziko al digu?...

Maisua ¿Zer?

Terexa Jostatzen... (Abestuaz).

Ostegun gizen dala,
ostiral mea dala...

Maisua (Zakar). Gaur eskola dala...

Terexa Biar estiral mea; ¿beofen eguna alda?

Maisua Ez det nik egitekorik zuekin. ¡Edeña da komerial! Ni maistraren ordezt
ta maistra...

AMARGAREN AGERALDIA

Maistra (Zearo apaindurik ginbail ta guzti. Aoazabalik). Bañan, bañan... ¿Zer
da au?

Nexkak Afatsaldeon, Andre Maistra.

Maisua Orain izebarengana, zoaz... «tia», ¡ezl tila aatzera.

Maistra ¿Zenek agindu dizute gaur eskolara etortzeko?

Maisua Zu txukundu zera txistofa jatera joateko ta lukainkak egokitu.

Maistra (Gero ta asateago). ¿Gaur eskolarik ez zala ez al nizuten esan?...
Ordea, ordea...

- Maisua* Or ez; emen dira; txokolatea eztuko zaizu izebaren etxean.
- Maistra* Bañan, ¿zeñek bidali zaituzte gaur eskolara?
- Maisua* Sonbrero, ginbail ofekin uxatu egiten dituzu zure usokumeak, domin-
giloak txoriak bezela. Kendu ezazu ta erantzungo dizute.
- Maistra* Aski da (*Sombrerua kenduaz*) (*Nexkak*) ¿Zeñek agindu-ta etoñi zerate
gaur afatsaldean eskolara?.. ¡Egia esan!
- Neskak* Bai andrea, bai...
- Maisua* ¿Ara, ikusten? Asi dira...
- Batek* Maisu jaunak esan omen du.
- Maisua* (*Asare*) ¡Ez, ez!
- Maistra* (*Amoñuaz*) Maisukeria egin didazu.
- Maisua* Ez, ez, barkatu; ez dizut ezer egin. Ikusten dezu; nere mutilak «pipe-
ra» egin didate ta...
- Maistra* Pipeñ miña. Orain ere zure mutilen gaiztakeria da au guztia. (*Bat-ba-
tean, zerbaltzaz oroituaz*) ¡A bai! Martin Gaizto 'k ta Joxe Biurik asma-
tutako gezufen bat da guztia.
- Nexkak* Bai bai; Martin' ek esan digu etortzeko; ta Joxe' k.
- Maistra* ¿Ikusten?... Ba... (*Maisuari*) Zure baimenaz bi mutil oiek gogoñ zigor-
tuko ditut.
- Maisua* Gaur ez det agintzen; gaur ostegun gizenak agintzen du.
- Maistra* Zeñek agintzen duan ikusiko degu. (*Martin, Joxe ta Potxolo agertzen dira*)

AMAIKAGAÑEN AGERALDIA

Lengoak ta Martin, Joxe ta Potxolo

- Irurok* (*Koñika sartuaz*) Ba-datoz besteak.
- Maisua* Ba-zenuen etortzeko garaia.
- Martin* (*Arnasa artuaz*) Eñi guztian bila ibili gera.
- Maistra* Estu artu beañ ditugu urena guregatik para egin ez dezaten.—(*Mutilak*)
Zer ibili zeraten badakigu.
- Maisua* Bai, jañi zaitetze belauniko(*Iru mutilak belaunikatzen dira*).
- Maistra* Ori ez da ezer. Nik esango diot alkateari irurok lotu-ta kartzelara era-
man-arazteko.

- Nexkak* (*Ikaraturik*) ¡Kartzelal ¡Kartzelal
Potxolo Nik ez det ezer egin.
Maisua Altxa zaitetz, altxa: zuk ez dezu efurik.
Joxe Nik ere ez nuen nai...
Maistra (*Martin' i*) Zu izango zīñan zirikatzaīea.
Martin Ez jauna... bestea... zera... ez jauna.
Maistra Ni andrea naiz.
Martin Bai andrea bai, zera... ostegun gizona da ta.

AMABIGAREN AGEALDIA

Lengoak ta Alguazila

- Nexkak* (*Alguaziāa sarizen ikusten dutelarik*) ¡Aguaziāal ¡Aguaziāal ¡Aguaziāal
Alguaziāa Afatsalde on. Alkate jaunaren izenean...
Maistra ¿Nere bila bidali al zaitu etxekoandre? Beriala ba noala. Lenago
 mutil oiek egin duten gaiztakeria...
Alguaziāa Alkate jaunaren izenean, oraintxe bertan eskola giltzaz itxitzeko ta
 nexka-mutil guztiok plazara dijoazola ango jai ederak ikustera.
Nexka-mutilak ¡Ori oril ¡Aufal ¡Goazen! (*Olako ta antzeko istiū ta algarak en-
 tzungo dira*)
Maisua Alkate jaunak agintzen du ta zoazte.
Maixtra Orixe nai nuen nik ere ba.
 (*Ontan txistu ta tanboñaren otsa entungo da ta dantzarien zalapartak; esko-
 lan dauden nexkak-mutilak arroturik, pozaren-pozaz karaxika ta dantzan
 abituko diru berak ere alaitasun aundian.*)

4000

4/8

AZKENENGO AGERALDIA

Alguazila (Atetik dantzaria) ¡Atozte onera! (Txistu-jotzañeak, ta 6, 8 edo geiago dantzari zagi ta guzti sartzen dira bere dantza ta abestietan diardutelarik. Nai izan ezkeru Zagi dantzaren ordez beste edozein dantzatu aia abestu liteke.)

ZAGI - DANTZA

¡Ea bada, mutilak
erabiliki makilak!
¡Ea bada, mutilak
erabili zar koak!

Urtean beingo
Urtean beingo
da ostegun gizona

¡Ai zagia, zagia, zagia,
ai zagia puztua;
¡Ai zagia, zagia, zagia,
Ai zagia puztua!

Nun da ba, nun da ba,
aspaldiko zagia.

OIALA

C-15

